

Marking Scheme.....2024 – Punjabi (004)
ਅੰਕ ਯੋਜਨਾ/ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ : .....2024-ਪੰਜਾਬੀ (004)

ਜਮਾਤ : ਦਸਵੀ

ਕੋਡ ਨੰ. 037

ਵਿਸ਼ਾ : ਪੰਜਾਬੀ

ਕੁਲ ਅੰਕ : 80

ਉਪ-ਪਰੀਖਿਅਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪੂਰਵਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ। ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹਨ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਨਾ ਕਰੋ।

ਆਮ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- (i) ਪਰੀਖਿਅਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਸੰਕੋਚਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
- (ii) ਮਾਰਕਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
- (iii) ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀਆਂ ਜਾਂ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- (iv) ਜੇਕਰ ਜਵਾਬ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸੰਕੋਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ
- (v) ਪਰੀਖਿਅਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਅੰਕ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧਾਏਗਾ।
- (vi) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਜਵਾਬ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਾਰਕਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੈਂਡ-ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ ਦੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- (vii) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਇਕ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਚ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਯੋਗ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

- (viii) ਹੈਂਡ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਮਾਰਕਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਦੀ ਮਾਰਕਿੰਗ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਗੇ।
- (ix) ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਵਾਬਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ। ਸਲਾਹ ਜੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਨਾਮ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜਰੂਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ :

- (i) ਮਾਰਕਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਮਾਰਕਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਅੰਕ ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੂਚਕ ਅਤੇ ਸੰਕੇਤਕ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਖਰੇ ਪਰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
- (ii) ਸੁਧਾ, ਅਰਥਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਟੀਕ ਜਵਾਬਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਭਾਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।
- (iii) ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
- (iv) ਸਪੈਲਿੰਗ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਡਾਇਵਰਸ਼ਨ (ਵਿਸ਼ਾਂਤਰ) ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਅੰਕ ਦੇ ਕੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਾ ਕਰੋ।
- (v) ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਹੁਨਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।
- (vi) ਮੁੱਖ-ਪ੍ਰੀਖਿਆਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਕਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਿਰਫ ਮਾਰਕਿੰਗ ਨਿਰਦੇਸ਼/ਹਦਾਇਤਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਵਾਬ ਸਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਰੀਖਿਆਕ, ਮੁੱਖ-ਪਰੀਖਿਆਕ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।

ਜਮਾਤ-ਦਸਵੀਂ

ਵਿਸ਼ਾ : ਪੰਜਾਬੀ

ਜਮਾਤ : ਦਸਵੀਂ

ਮੈਸ਼ਨ : 2023-24

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ 80

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ.	ਭਾਗ ਨੰ.	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਭਾਗ/ਉਪ ਭਾਗ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉੱਤਰ	ਅੰਕ ਵੰਡ	ਪੂਰਨ ਅੰਕ	ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਸੰਕੇਤਕ ਨੁਕਤੇ
------------	---------	---------------------------------------	---------	----------	------------------------

ਭਾਗ (ੳ)

1.				5	ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਜਿਆਦਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਖੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵੀ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(i)	ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਰਵਾ	2		
	(ii)	ਜੀਵਨੀਆਂ, ਅਭੁੱਲ ਯਾਦਾਂ, ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਜਹੂਰੀ ਘਟਨਾਵਾਂ	2		
	(iii)	ਸਮੇਂ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਵੇਰਵਾ	1		
2.				4	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਢੁਕਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸੌ ਸਹੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(i)	ਦਾਰ : ਪਹਿਰੇਦਾਰ, ਸਰਮਾਏਦਾਰ, ਵਫ਼ਾਦਾਰ, ਖੁੱਦਾਰ, ਥਾਣੇਦਾਰ, ਹਵਲਦਾਰ ਆਦਿ।	1		
	(ii)	ਅਤਿ : ਅਤਿਅੰਤ, ਅਤਿਵਾਦੀ, ਅਤਿਤਾਈ, ਅਤਿਕਥਨੀ ਆਦਿ।	1		
	(iii)	ਤੁਹਾਡਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੀ ਹੈ?	1		
	(iv)	ਉਹ ਕਦੇ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ।	1		
3.				4	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ
	(i)	ਕਿਹੜਾ (ਅ)	1		

	(ii)	ਫੱਕਾ (ਸ)	1		ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਢੁਕਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸੋ ਸਹੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(iii)	ਵਸਤੂਵਾਚਕ ਨਾਂਵ (ੳ)	1		
	(iv)	ਸੰਬੰਧਨ ਕਾਰਕ (ਸ)	1		
4.				3	
		ਮੀਨਾਕਸੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, “ਮੈਂ ਐਮ. ਏ. ਕਰ ਲਈ ਹੈ।”	3		
5.		ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸ ਕੇ ਵਾਕ ਬਣਾਓ।		2	ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਰਥ ਨਾ ਲਿਖ ਕੇ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਵਾਕ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(i)	ਉਂਗਲ ਕਰਨੀ : ਦੌਸ਼ ਲਾਉਣਾ, ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣਾ, ਤੋਹਮਤ ਲਾਉਣਾ	1		
	(ii)	ਹੱਥ ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ਬਹਿਣਾ : ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਵਿਹਲੇ ਬੈਠਣਾ	1		
6.				2	ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਰਥ ਨਾ ਲਿਖ ਕੇ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਵਾਕ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
		ਕਿਤਾਬਾਂ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਦਵੰਡ: ਨਾਂਵ, ਆਮ ਨਾਂਵ, ਬਹੁਵਚਨ, ਪੁਲਿੰਗ, ਕਰਤਾ ਕਾਰਕ।	2		
7.				5	
		ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਜਾਂ ਕਰੋਨਾ ਦਾ ਕਹਿਰ ਜਾਂ			

		ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ	5		
8.			5		ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਵੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸੋ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
		ਭੈਣ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਬੇਲੋੜੇ ਖਰਚਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ (ਚਿੱਠੀ) ਜਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਪੱਤਰ	5		
ਭਾਗ (ਅ)					
9.			3		ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪਰ ਸੰਖੇਪ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਖੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
		ਕਵੀ ਕਵਿਤਾ ਪੁਸਤਕ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਮਿਜ਼ਮਾਨੀ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਨਾਂ-2 ਜਾਂ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਫੀਕ ਮਾਣ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਨਾਂ-2	1+2		
10.	(i)	ਗਾਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਮ: 3 (ਇ)	1	5	ਬਹੁ ਵਿਕਲਪੀ ਉੱਤਰ ਚਾਹੇ ਵਿਕਲਪ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉੱਤਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਹੀ ਹੋਣ ਤੇ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ
	(ii)	ਰੁੱਖ (ਅ)	1		
	(iii)	ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ (ਅ)	1		
	(iv)	ਗਊ ਗਰੀਬ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ (ਸ)	1		
	(v)	ਪੌਤੇ ਨੂੰ (ਇ)	1		

11			5	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਹੋਣ ਤੇ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(1)	ਤਿੰਨ ਕਿਲੋਮੀਟਰ	1	
	(ii)	ਬਾਰੂਵੀਂ ਵਿੱਚ	1	
	(iii)	ਉਸਦੇ ਘਰ ਆਇਆ ਇੱਕ ਸਾਧੂ	1	
	(iv)	ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ	1	
	(v)	ਹੰਸਰਾਜ	1	
12.			5	
	(i)	ਰਾਜੇ ਕੋਲ ।	1	ਬਹੁ ਵਿਕਲਪੀ ਉੱਤਰ ਚਾਹੇ ਵਿਕਲਪ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉੱਤਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਹੀ ਹੋਣ ਤੇ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ
	(ii)	ਦੋ ਚੁਆਰੀਏ।	1	
	(iii)	70 (ਸੱਤਰ) ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ	1	
	(iv)	ਅੰਕ-ਗਣਿਤ ਵਿੱਚ।	1	
	(v)	1897 ਈ. ਵਿੱਚ	1	
13.			6	
	(i)	ਮਨੁੱਖ ਨੇ। ਜੰਗਲ ਵੱਛ ਕੇ। ਧਰਤੀ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਖਤਮ। ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿਗਿੜਿਆ। ਠੰਡੀਆਂ ਛਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ ਮੰਹ ਘੱਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੌਕਾਂ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ।	2	ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪਰ ਸੰਖੇਪ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵੀ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(ii)	ਹੰਕਾਰੀ ਬੰਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਬਿਹਤਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦ; ਹੈ, ਉਥੇ ਘੱਟ ਬੋਲ ਕੇ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ।	2	

	(iii)	ਲੋਰੀਆਂ, ਘੋੜੀਆਂ, ਸੁਹਾਗ, ਸਿੱਠਣੀਆਂ, ਟੱਪਾ, ਬੋਲੀ, ਮਾਹੀਆ, ਢੌਲਾ, ਅਲਾਹੁਣੀ, ਵੈਣ (ਕੀਰਨੇ), ਛੰਦ-ਪਰਾਗਾ, ਥਾਲ, ਕਿੱਕਲੀ	2		
14.			8		
	(i)	ਵੱਡਾ ਹੋ ਚੁਕਿਆ ਘਾਹ। ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਜੀਵ।	2		
	(ii)	ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ ਇਕ ਅੰਰਤ। ਸਭ ਕੁਝ ਦਾਨ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਇੱਕੋ-ਇਕ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ। ਪਤੀ ਐਬੀ।	2		ਜੇ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਸ਼ਬਦ ਗਲਤੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨਾਲ ਉੱਤਰ ਦੇ ਭਾਵ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(iii)	ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਮੱਚੀ ਹਾਹਾਕਾਰ ਕਾਰਨ ਪਰੇਸ਼ਾਨ। ਦੁੱਖੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਕੌਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਨਾ ਪਰਜਾ ਪਹਿਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਰਾਜਾ।	2		
	(iv)	1958 ਵਿਚ ਤੀਜੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਦੌੜਾਕ ਅਬਦੂਲ ਖਾਲਿਦ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਕਰਕੇ।	2		
15.			6		
	(i)	ਰੁੱਖਾਂ ਬਾਝੋਂ ਧਰਤੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਾਰ : ਕਵੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ। ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ। ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ	3		ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ

		<p>ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੇਵਾ। ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਮਾਨ ਬਖਸਿਆ। ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਸੁੱਧ। ਠੰਡੀਆਂ ਛਾਵਾਂ। ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦ ਬਣਦੇ। ਪੰਛੀ ਆਪਣੇ ਪਾਉਂਦੇ। ਤੀਆਂ ਤੇ ਤਿਉਹਾਰ। ਛੁੱਲ, ਛੁੱਲ, ਦਵਾਈਆਂ। ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ। ਅੰਤ ਵੇਲੇ ਸਮਸ਼ਾਨ ਵਿਚ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਰੈਰ ਧਰਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਦੀ ਜਿਵੇਂ ਬਿਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਵਾਂ।</p>		ਜੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਢੁੱਕਵਾਂ ਤੇ ਮਿਲਦੇ- ਜੁਲਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
		<p>ਕੁੱਖ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ : ਡਾ. ਦੇਵਿੰਦਰ ਬੀਬੀਪੁਰੀਆ ਦੀ ਰਚਨਾ। ਕੁੱਖ ਵਿੱਚ ਪਈ ਧੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਤਰਲਾ। ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੁੱਖ। ਖੇਡਣ ਲਈ ਕੋਈ ਖਿੱਡੋਣਾ, ਸੌਣ ਲਈ ਪੰਘੂੜਾ ਜਾਂ ਲੋਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ। ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਨਾ ਲਾਵੇ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ।</p>	3	
	(ii)	ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਘੱਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਾਣੀ ਵਿਅਰਥ ਨਾ ਕਰਨਾ ਮੀਂਹਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ। ਘਰਾਂ, ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮੁੜ੍ਹ ਵਰਤੋਂ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣੇ।	3	
		ਆਸਟ੍ਰੋਲੀਆਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ	3	

		ਪਿਕਨਿਕ ਪਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਵੇਖੇ ਜੋ ਡਾਲਰ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਚਲਦੇ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਛੇੜਫਾੜ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਛੱਡਦਾ ਨਹੀਂ। ਇੱਥੇ ਸਭ ਕੁਝ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕੱਛੇ ਮਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।		
16.			6	
	(i)	ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਹੂਲ ਨੇ ਸੱਪ ਵੇਖਿਆ ਜੋ ਬੈਂਚ ਦੀ ਲੱਤ ਨਾਲ ਲਿਪਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸੱਪ-ਸੱਪ ਕਹਿ ਕੇ ਰੋਲਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਾਹਰ ਭੱਜਣ ਲੱਗੇ। ਰਜਨੀ ਅਪੰਗ ਜੋ ਬਾਹਰ ਨਾ ਆ ਸਕੀ। ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਸੱਪ ਫੜ੍ਹ ਲਿਆ।	3	ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਢੁਕਵੇਂ ਪਰ ਸੰਖੇਪ ਜਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਖੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵੀ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
		ਆਜ਼ਮ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵਾਲੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਦੌਵੇਂ ਜਲੰਧਰ ਦੇ। ਜੱਫੀ ਪਾਈ। ਚਾਹ- ਪਾਣੀ ਪੁੱਛਿਆ। ਘਰ ਦੀ ਰੋਟੀ, ਬਜ਼ਾਰ ਦੀ ਮਿਠਾਈ, ਲੱਸੀ ਪਿਲਾਈ। ਅਰਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ। ਚਾਹ ਪਿਲਾਈ।	3	
	(ii)	ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਈਅਰ-ਫੌਨ ਲਾ ਕੇ ਗਾਣੇ ਸੁਣਦੀ। ਮਾਂ- ਬਾਪ ਵਿਰੁੱਧ। ਈਅਰ-ਫੌਨ ਤੋਂ ਵਰਜਿਆ। ਨਸੀਹਤਾਂ	3	

		ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ। ਬਾਰੁੜੀਂ ਵਿੱਚ ਫਸਟ ਆਈ। ਮੌਬਾਇਲ ਫੋਨ ਤੇ ਗਾਣੇ ਸੁਨਣ ਕਰਕੇ ਐਕਸੀਡੇਂਟ ਲੱਤ ਟੁੱਟੀ। ਪਛਤਾਉਣਾ । ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗੀ। ਸਮਝ ਗਈ।		
		ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਦੀ ਰਚਨਾ-ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਨੇਕ-ਨੀਅਤੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਟੈਂਕੀ ਕਰਕੇ ਲੜਾਈ। ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ। ਪੌਦਿਆ ਦਾ ਕੀ ਕਸੂਰ। ਇਨਸਾਨੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਭਰਿਆ ਰਵੱਈਆ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ।	3	
17.			6	
	(i)	ਬੇਬੇ ਰਾਮ ਭਜਨੀ ਆਈ.ਸੀ. ਨੰਦਾ ਦੀ ਰਚਨਾ। ਪਤੀ ਸ਼ਾਮ। ਇਕ ਬੱਚਾ ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ ਤੇ ਉਦਾਸ । ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਪਲਾਇਨਵਾਰੀ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੀ ਦਾਨੀ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੀ। ਮਨ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀ। ਰੱਜੀ- ਪੁੱਜੀ ਦੁਨਿਆ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਤੋਂ ਨਰਾਜ਼।	3	ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਢੁਕਵੇਂ ਪਰ ਸੰਖੇਪ ਜਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਖੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵੀ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ
		ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਉਸਨੇ ਉਸਦਾ	3	

		<p>ਕੀ ਵਿਗਾੜਿਆ। ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜੇ ਰਾਜਾ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਚੌਰ-ਉੱਚਕੇ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਉਣ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋਵੇ। ਪਤਨੀ ਬੀਮਾਰ, ਧੀ ਜਵਾਨ। ਰੋਟੀ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦੀਆਂ। ਮੁਸਟੰਡੇ ਫਿਰਦੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਦਵਾਖਾਨਾ ਬੇਕਾਰ। ਦਵਾਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।</p>			ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(ii)	<p>ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਦਾ ਜਨਮ 1590 ਵਿੱਚ, ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦਿਆ ਚੌਕੀ ਦਾ ਪਾਵਾ ਟੁੱਟਿਆ। ਵਿਆਹ ਜੇਠਾ ਜੀ ਨਾਲ। ਵਰ ਮੰਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਨੂੰ ਸੰਕਟ। 1655 ਈ. ਵਿਚ ਜੋਤੀ ਜੋਤ।</p>	3		
		<p>ਮਾਇਕ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕੰਮ। ਹੱਥੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮਾਣ। ਵਿਹਲੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਣਾ। ਵੱਡੇ ਅਹੁੱਦਿਆ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕੇ ਵੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ। ਘਮੰਡ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਦੁਜਿਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ। ਸਾਦਾ ਜੀਵਨ ਗੁਜਾਰਨਾ। ਧਰਮ-ਨਿਰਪੇਖ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਉਣਾ। ਦੇਸ਼-ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੋਣਾ। ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸਿੱਖੀ। ਰੀਤਾ ਪੜੀ।</p>	3		